

MARIBORSKI

VEČERNIK

Cena 1 Din

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2452
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
sprejema tudi oglašni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.409

17. V. 1870

Danes se obnavlja 65-letnica zanimivega dogodka v zgodovini štajerskih Slovencev. Na dan 17. maja leta 1870, se je vršil v Mariboru shod slovenskih rodoljubov iz vse takratne Spodnje Štajerske, ki je v očigled volitvam v štajerski deželni zbor, razpisanim za skupino kmetijskih občin na dan 23. junija l. 1870., za mesta in trge pa na dan 27. junija leta 1870., postavil »slovenske terjatve« v »državnopravnem pomenu«, v »cerkvenem oziru« in v »drugih splošnih zadevah«. Danes, ko so izpolnjene vse v tem programu obsežene »slovenske terjatve« v naši svobodni nacionalni državi (z edino izjemo 3. točke v poglavju III., terjatve v drugih splošnih zadevah, ki zahteva, da ne bodemo preveč obloženi z davki!) bo gotovo za marsikoga med nami zanimivo, če se ozremo nekoliko nazaj v to veliko dobo slovenskega političnega gibanja v letih sedemdesetih preteklega stoletja, v letih, ko so takratni voditelji naroda dr. Joža Vošnjak, dr. Toman, dr. Zarnik, Rašč, Trstenjak in drugi razgibali množice slovenskega naroda na veličastnih taborih v Ljutomeru, Žalcu, Šempasu, Sevnici, Brdih, Vižmarjah, Ormožu itd. do nepopisnega in skoraj neslutnega navdušenja in jeklene odločnosti v boju za enakopravnost Slovencev in vseh slovanskih narodov v Avstriji, v boju za pravice slovenskega jezika in v boju za zedinjenje vseh Slovencev v eni upravni enotici. Da se takrat, pod težkim pritiskom absolutističnih in germanizatorskih režimov še nikomur ni sanjalo ni smelo o možnosti zedinjenja vseh južnih Slovanov v eno edinstveno državo, je naravno. Saj so imeli vodilni rodoljubi takratne dobe veliko in težko nalogo, da so narodne množice, ki so pod vplivom nemških šol, izključno nemškega uradovanja v vseh uradih, tudi cerkvenih, pod pritiskom nemških mogotcev iz mest in trgov itd. postajale v narodnem pogledu vedno bolj apatične, in ko si je eden izmed voditeljev avstrijskega nemštva, znanj dr. Rechbauer, že l. 1865, mogel v očigled položaju dovoliti izjavo, da »v 50 letih ne bo več Slovencev na Štajerskem«, budil iz narodnega spanja in vlival vanje novi ogenj spoznanja, da je tudi Slovenec človek in mu gredo enake pravice kakor drugim državljanom.

In zdaj čujemo, kakšne zahteve so postavili na že omenjenem mariborskem shodu zbrani rodoljubi iz vse Spodnje Štajerske. Dr. Joža Vošnjak pripoveduje o tem v svojih »Spominih«:

1. Slovenske terjatve v državnopravnem pomenu: 1. Zedinjenje vseh Slovencev je naša poglavitna težnja; dežele, v katerih živimo, niso pravne osebe nasproti našemu narodu, ampak narod je moralna oseba, ki kot takšna nikoli ne more izgubiti svoje osebne pravice do državnega pravnega življenja v eni krovnini.
2. Terjatve, da se nemudoma vpelje za Slovence raba slovenskega jezika v vseh javnih vladnih, deželnih, cerkvenih in šolskih zadevah; obenem pripoznavamo enake pravice vsem drugim narodom.
3. V prospeh pravosodja terjamo že sedaj višjo deželno sodnijo za vse Slovence s sedežem v Ljubljani.
4. Ker po dozdajnih izkušnjah večina štajerskega zbora zgoraj navedenim terjatvam ne bode prijazna, hočemo delati v zvezi in sporazumljenju z drugimi avstrijskimi federalisti (tu so mišljeni Čehi).
5. Slovenski narod, želeč, da se naša država preosnuje na federalški podlagi, priznava samo vojaške, finančne in trgovinske zadeve za skupne.

Vznemirjenje v Angliji zaradi Afrike

Angleška vlada pred težko odločitvijo — Napad italijanskega lista na Anglijo — Anglija in Francija opustita intervencijo v Rimu?

LONDON, 17. maja. V angleških vladnih krogih raste vedno bolj zaskrbljenost zaradi položaja, ki nastaja v zvezi z italijansko-abesinskim sporom. Danes je prispel sem angleški veleposlanik v Rimu sir Eric Drumond, popoldne pa bo važna seja vlade, ki bo natanko proučila položaj in določila smernice za nastop v Ženevi pri rednem zasedanju Društva narodov, ki se prične v ponedeljek 20. t. m. Kako resno se presoja v Londonu položaj, dokazuje tudi to, da je bil premier Macdonald včeraj dve uri v avdienci pri kralju Juriju. »Morning Post« piše, da se presoja v vladi položaj skrajno resno, ker je vrget Mussolinij s svojim ostrim govorom rokavico tudi Angliji in Franciji, ki sta članici Društva narodov in sopolisnici afriškega sporazuma iz leta 1906. Anglija mora zavzeti jasno stališče za primer vojne, ki je po zadnjih vesteh sploh ne bo več mogoče preprečiti. S stališča angleške politike se namreč postavlja vprašanje, ali naj se opre na ženevski pakt in kolonialni sporazum, ali pa pusti razvoju prosta pot. V

prvem primeru je neizogiben konflikt z Italijo in njen izstop iz Društva narodov, v drugem pa postane Abesinija plen Italije. V obeh primerih bi pa bila avtoriteta Društva narodov silno razrahljana. V Londonu se zavedajo prav dobro, da pomeni postopanje Italije z njeno afriško pustolovščino novo kompliciranje položaja v Evropi.

RIM, 17. maja. »Giornale d'Italia« razpravlja o italijansko-abesinskem sporu in pravi med drugim: »Sedaj ne gre več za kako arbitražno akcijo, ki bi jo započele neke države zaradi reguliranja spora, ampak gre za to, da se enkrat za vselej likvidirajo vsa vprašanja, ki izhajajo iz neznosnega položaja. Nobena sila ne more preprečiti civilizirani državi, da bi se branila in si zagotovila svojo varnost, najmanj pa sme to storiti Anglija, ki je tekom vse svoje zgodovine tolmačila pravičnost vedno le po svojih interesih in se nikoli ni plašila vojaških ukrepov in celo vojen, v kolonijah. Treba se je samo spomniti burske vojne ali bolje vojne za nadoblast v Južni Afriki, katere

prebivalstvo je bilo na nesorazmerno večji stopnji civilizacije, kakor je prebivalstvo Abesinije. Pri vsem tem pa ne dvomimo, da bo tudi v Angliji zmagal čut pravice in smisel stvarnosti, iz česar bo sledilo priznanje pravnih temeljev italijanskega postopanja.«

PARIZ, 17. maja. V tukajšnjih političnih krogih se zadržuje po informacijah iz Rima, da je italijanska vlada diplomatičnim putem opozorila Pariz in London na nevarnost, ki bi nastala v primeru izvršitve nameravane francosko-angleške demarše zaradi Abesinije. Italijanska vlada ne želi take demarše niti v najbolj prijateljski obliki in grozi s spremembo kurza svoje zunanje politike. Ogorčenje italijanskih vladnih krogov je zelo veliko in se zdi, da bosta Francija in Anglija opustili svojo namero intervencije, ker se zdi, da so v Rimu sedaj tako razdražljivi, da bi bila vsaka razumna beseda odveč in bi vzbudila samo nepričakovano reakcijo.

Odmev moskovskih sklepov v Franciji

NEZADOVOLJNOST NA DESNICI IN NA LEVICI. SOCIALISTI PREVZAMEJO VLOGO KOMUNISTOV.

PARIZ, 17. maja. Uradni komunikate o Lavalovih pogajanjih v Moskvi je izzval tu precejšnje nerazpoloženje tako na levi kakor na desnici. Desnica ni zadovoljna, ker je šel Laval predaleč v koncesijah sovjetski Rusiji, dočim se levica revoltira zaradi obljub Moskve, da bo ustavljena propaganda proti militarizmu, ki je najbolj privlačevala levičarsko razpoložene duhove. Komunisti so razburjeni, da jim je Moskva tako odkrito odtegnila pomoč in se pripravljajo na no-

tranjo strankarsko izgradnjo organizacije, opuščajoč vse akcije proti režimu. Socialisti so pa zelo bojevitvi in bodo sedaj gotovo izkoristili priložnost, za agitacijo v duhu komunizma, kar naj bi jim vrnilo pristaše, ki so jih izgubili zaradi večjega radikalizma komunistov. V tem primeru se more pričakovati razpad komunistično-socialistične fronte in bodo socialisti šli zopet po svoji stari radikalni poti.

Češkoslovaško-ruski pakt

PRAGA, 17. maja. Sinoči je bil tu podpisan pakt med Češkoslovaško in sovjetsko Rusijo o medsebojni vojaški pomoči, ki je v bistvu podoben že prej podpisanemu paktu med Francijo in sovjetsko Rusijo. Za Češkoslovaško je podpisal pakt zunanji minister dr. Edvard Beneš, za sovjetsko Rusijo pa praški pesnik Aleksandrovič. Dan prej je prispel v Prago tudi zastopnik ruskega finančnega komisarja Stjepanov z instrukcijami za podpis pogodbe o češkoslovaškem Llagovnem kreditu Rusiji v iznosu okoli 250 milijonov češkoslovaških kron. Tudi ta sporazum je bil sinoči podpisan. Mimo tega se je sklenil tudi sporazum o uvedbi letalskega prometa med Češkoslovaško in sovjetsko Rusijo, ki bo uveden 1. avgusta letos.

6. Vse druge zadeve spadajo v oblast deželnih zborov.

Poglavje II. programa obsega terjatve v cerkvenem oziru, poglavje III. pa »terjatve v drugih splošnih zadevah«.

Ta program je ostal program v večini svojih točk do zloma avstro-ogrške monarhije, ko se je glede zedinjenja izvedel sicer v veliko širši in globlji obliki, dasi n. žalost z močno okrnitvijo slovenskega ozemlja v prid dveh sosednim državam.

Poljska politika ostane

VARŠAVA, 17. maja. V tukajšnjih političnih krogih so zadovoljni z rezultati, ki jih je dosegel Laval v Moskvi. Po dobijenih informacijah se o posameznih vprašanjih vojaštva in gospodarstva ni razpravljalo. Tu se naglašja, da je bil dosežen sporazum samo v splošnem. Kar tiče nevmešavanja v francosko notranjo politiko, je sporazum prav tako brez praktične vrednosti, ker bo naposled komunistična stranka v Franciji delala samostojno in neodvisno, kar bo hotela. Prav tako se zanikajo tu tudi vesti o spremembi zunanje politične smeri poljske republike, kakor so jo napovedovali francoski listi in se naglašja, da so to samo skromne želje, zlasti sovjetske Rusije.

Pogledi nazaj v narodno zgodovino so vedno poučni, ker kažejo sodobnim generacijam, da tudi prednamci, ki so živel v določenih dobah, niso držali rok križem, zlasti pa ne generacija, ki je bila vodilna v dobi, o kateri je govora v tem članku. Pravična sodba o preteklosti in spoštovanje dela narodnih voditeljev v preteklih razdobjih naj vodi nove generacije k novim naporom v delu za narodov napredek.

V—S—

ANGLEŠKA INTERVENCIJA V MOSKVI

LONDON, 17. maja. Zaključitev Lavalovih posvetovanj v Moskvi je bila tu sprejeta splošno zadovoljivo. Posebno se v vladnih krogih kaže zanimanje za Staljinove obljube, da se ustavi akcija francoskih komunistov proti francoski vladi in vojski. Ako se ta obljuba uresniči, se bo tudi angleška vlada poslužila tega precedensa in intervenirala v Moskvi, da se opusti komunistična propaganda v vseh delih velikobritanskega imperija. Za tretjo internacionalo bi bil to vsekar najhujši udarec.

LAVAL IN GÖRING.

PARIZ, 17. maja. Listi poročajo, da se snideta danes ali jutri v Varšavi ali v Krakovu nemški minister general Göring in francoski zunanji minister Laval. Göring bo povabil Laval v Berlin. Verjetno pa je, da bo Laval počakal na Hitlerjev govor in bo šele potem sklenil, ali povabilo sprejme ali ne.

V ANGLIJI BODO VOLITVE.

LONDON, 17. maja. Iz zanesljivega vira se izve, da bo angleška vlada že v najkrajšem času rekonstruirana. Kako bo izvedena ta rekonstrukcija, se še ne ve. Skoro gotovo pa je, da bodo na jesen nove parlamentarne volitve. Novi parlament bo moral določiti dokončno stališče Anglije do sedanjega položaja v svetu.

NEMŠKI BOJEVNIKI OBIŠČEJO ANGLEŠKE.

LONDON, 17. maja. Dne 20. junija pride semkaj delegacija nemških frontnih bojnikov. Bojevniki pridejo v London na povabilo angleške legije.

LAVAL POSREDNIK PAPEŽA.

PARIZ, 17. maja. »L'Oeuvre« poroča, da je zelo verjetno, da se je ob priliki Lavalovega obiska v Moskvi razpravljalo tudi o vprašanju dovoljenja delovanja Svete stolice v sovjetski Rusiji. Laval je ob priliki svojega bivanja v Rimu obiskal papeža in, kakor se izve, prevzel nalogo posredovati v Moskvi

Dnevne vesti

Mraz je povzročil milijonsko škodo

Ze leta in leta ne pomnijo naši kmetovalci takega mraza in slare, kot je padla prve dni v letošnjem maju. Poročila o škodi, ki jo je mraz povzročil v okolici Maribora, so naravnost katastrofalna. Nič ugodnejša poročila pa ne prihajajo tudi iz drugih krajev naše države. Naše oblasti so poslale na deželo svoje cenilce, ki so te dni ocenili škodo, ki jo je povzročil mraz. Ugotovili so, da znaša škoda v obliki mariborskih okrajev okrog 30 milijonov dinarjev. Škoda v okraju Maribor desni breg je precej manjša na okroglo devet milijonov dinarjev, ker je mraz pomoril le ozimino in zgodnje sadje v nižjih legah. Zato je pa tem katastrofalnejša škoda v mariborskem levem okraju, ki jo cenilci cenijo na okroglo 21 milijonov dinarjev. V tem okraju je mraz popolnoma uničil orehe, ogromno škodo je povzročil v vinogradih, popolnoma je uničil zgodnje sadje in povzročil precejšnjo škodo tudi pri jenskem in zimskem sadju. Popolnoma je skoraj uničil črešnje, slive in marelice. Od poljskih pridelkov je hudo trpela tudi rž, ki so jo morali v okolici Št. Lenarta po nekod celo pokositi. Hudo so torej prizadeti naši kmetovalci in s strahom gledajo v bodočnost ter se boje še novih uje.

Napredovanje v poštni službi. V višjo položajno skupino so napredovali: višji kontrolor Franc Brumen v Gornji Radgoni, inspektor Matko Kumer v Mariboru, nadalje višji kontrolor Viktor Zagorski v Mariboru, Miroslav Grošelj pri mariborski kolodvorski pošti, Štefica Šiferjeva v Slatini Radenci, Ivan Jež v Ljutomeru, Marija Kocleja v Mariboru, Terezija Zemljakova pa v Ormožu.

Rojstva in smrti. V preteklem tednu je bilo v Mariboru rojenih 28 otrok, in sicer 15 dečkov in 13 deklic. Smrt pa je pokosila: 63-letnega delavca Matijo Veršiča, 76-letnega železničarja Josipa Dereanija, 2 meseca staro viničarjevo hčerko Jožico Lešnikovo, učenko Anico Tancerjevo iz Ruš, upokojenega železničarja Josipa Jeretina, posestnika Otilijo Šmirmaulovo iz Fram, mizarjevo ženo Jožefo Senekovičovo, trgovskega pomočnika Hermana Kolednika in zvančnika Josipa Božička.

Pred oltar. Pretekli teden so se v Mariboru poročili: trgovski pomočnik Franc Perkoš s Pobrežja in šivilja Ernestina Ešliho, tkalec Viktor Ferk in tkalka Marija Lešnikova, strugar Alojzij Sprager in posestnikova hčerka Karolina Kranjčeva, zasebni uradnik Adolf Skofca in hčerka davčnega upravitelja iz Slov. Bistrice Amanda Ilovškova, tkalski mojster Alfred Burkert in zasebnica Fanika Iljičeva, godbenik Stanko Hec in šivilja Marija Ambroševa, železničarjev sin Jakob Žmave in železničarjeva hčerka Marija Zemljakova, pleskar Alojzij Obler in kuharica Julijana Valnerjeva, železničarski sin Anton Šijanec in železničarjeva hčerka Krambergerjeva ter posestniški sin Franc Valant in posestniška hčerka Anica Lešnik-Vehovarjeva iz Limbuša. Bilo srečno!

Lep sprejem češkoslovaške sokolske mladine. V častnem številu se je udeležila mariborska sokolska mladina svečanega sprejema bratske češkoslovaške sokolske mladine, ki je prispela na potu v Ljubljano z današnjim popoldanskim brzovlakom v Maribor. Naši sokolski mladiči so svoje najmlajše severne bratce in sestre obšli s cvetjem, jim želeli najboljši početek in srečno pot do Ljubljane.

Zahteve slovenskih pevskih zborov. V Ipavčevi pevski župi včlanjena društva so sprejela na zadnjem običnem zboru za letošnji kongres JPS naslednje predloge: Članarina se v nobenem primeru ne sme zvišati. Nasprotno naj se zniža in odpravi vsaj povišek, ki je bil določen na lanskem kongresu. Zvezina uprava naj posreduje pri vladi, da se med »Ujmo« in »Centralno drugo avtorjev« unificirajo avtorske dajatve vsaj v takih primerih, če društvo na eni prireditvi izvaja skladbe avtorja, ki so podeljeni obema avtorskima ustanovama. Odpravi naj se na vsak način dinarska taksa na lepkih, ki ozna-

nijajo prireditve umetniških koncertov. Tudi naj zvezina uprava izposluje pri prometnem ministrtvu za svoje članstvo več voznihi povlastic kot doslej. Polovično vožnjo lahko doseže namreč vsako društvo in ni treba zato posebne organizacije. Pevska društva pa zaslužijo za svoja potovanja v kulturne namene več povlastic in naj se jim v bodoče dovoli na železnici četrtinska vožnja.

Protituberkulozni teden. Ministrstvo socialne politike in narodnega zdravja je odredilo prireditve protituberkuloznega tedna v času od 19. do 26. t. m. V teh dneh se bo izvedla širokopotezna akcija proti zavratni bolezni in morilki človeštva. Da bi bil boj sistematičen in vzajem, bodo sodelovale mimo ministrstva za socialno politiko tudi ministrstva za vojsko in mornarico, za gozdove in rudnike, za trgovino in industrijo, za telesno vzgojo, za prosveto, za notranje zadeve, za pravosodje in promet, nadalje poveljstvo orožništva, uradi socialnega zavarovanja, Zveza Sokola, Zveza zdravstvenih združenj, Rdeči križ, vse Protituberkulozne lige, socialna in dobrodelna društva, zdravniške organizacije in tudi vse državne in samoupravne zdravstvene ustanove. Mariborska Protituberkulozna liga bo priredila v omenjenem tednu več predavanj za pobijanje tuberkuloze. Predavanja iz Beograda in drugih mest naših priznanih strokovnjakov-zdravnikov pa bodo prenašala tudi vse radio-postaje. Predavanja bodo tudi na šolah in bo učitelstvo na primeren način seznanilo našo mladino s hudimi posledicami zavratne jetike, ki je najhujša morilka človeštva.

Matineje Zveze kult. društev. V soboto in nedeljo v Grajskem kinu

S. O. S. — kliči v orkanu
s predfilmom: »Mater v živalstvu«.

Grenki spomini na suženjsko preteklost. Silno mnogo jih je med nami, ki se živo spominjajo žalostnih dogodkov ob prviru in v bojih za naše osvobodjenje. Med najtragičnejšim pa je prav gotovo upor v nemški Radgoni in usmrtni šestih neustrašnih nacionalnih borcev, ki so padli pod krogami avstrijskega nasilja. Gnusna je bila njih usmrtni, saj je bila izvršena pred splošno javnostjo na javnem prostoru. Zemeljske ostanke teh junakov so te dni izkopali in jih bodo slovesno pokopali v zemlji, za katero so se borili in prelili svojo kri. Na praznik Vnebohoda 30. maja. Dogodek se bo prav gotovo spremenil v mogočno manifestacijo, ki se je bodo udeležile najširše plasti našega obmejnega ljudstva. Zato apelira javnost na vse merodajne činitele, da bi upoštevali posebnost dogodka in omogočili udeležbo pri slovesnem pokopu čim širšim množicam z zažigano vožnjo na železnici in z avtobusi. Slovesnosti bi se mimo Mariborčanov radi udeležili tudi Ptujčani, prebivalstvo Slov. gorice in številni drugi.

Kaj so doživeli štirje Mariborčani na zagrebškem veleselju? Četvorica Mariborčanov se je podala po opravih v Zagreb in si ob tej priliki ogledala tudi zagrebški veleselje in njegov dirindaj. V Mariboru so si naši ljudje preskrbeli legitimacije za brezplačno vrnitev. Pri žigosanju legitimacij na sejmšču pa so doživeli to narodno sramoto, da jih je nastavljenec nagovoril v blaženi nemščini. Ker so se naši ljudje razburjali, jim je zagrebški gospod, katerega prednikov zibeljka je tekla prav gotovo nekje v Palestini, kratko potolažil: »Pa vi ste od granice tamo!« Le eno jih je naposled razveselilo. Nje »od granice tamo« taksirajo namreč malo več kot druge, ker so morali plačati k legitimaciji 25 Din in ko so v svojem ponosu, da so njih finančne zmožnosti tako visoko taksirali, ponižno vprašali zakaj, jim prvi krivonos sploh ni dal odgovora, drugi pa jim je razodel skrivnost tako-le: »E, pa znate, vi ste od daleko, i to ide po kilometrima!« Za njimi pa je stal znan gospod iz Brežic, ki je plačal k legitimaciji samo 10 Din. Kar se pa veleselja samega tiče, so dobili naši Mariborčani vtis, da so bili v Berlinu ali v Tel Avivu.

Naši strojevodje so zborovali. Strojvodje ljubljanske direkcije so imeli te dni

svoj redni občni zbor, ki so se ga udeležili tudi polnoštevilno delegati iz Maribora in Murske Sobote. Sprejeta je bila na običnem zboru soglasno energična resolucija, v kateri zahtevajo naši strojevodje tako razporeditev v službi, ki jim po pravici in važnosti pripada.

»Službeni list dravske banovine« objavlja v letošnji 39. številki: Razglas o proračunu mestne občine ljubljanske; objave banske uprave o pobiranju občinskih davščin in druga obvestila.

Mariborski delovni trg. Tukajšnja Borza dela išče brusilca stekla.

Predavanja o avtogenem varenju, ki so se pričela v kinu »Apolo« v četrtek 16. t. m., se nadaljujejo danes ob 19. uri. Glede tretjega predavanja je nastala sprememba v toliko, da zaradi koncerta Ruske Matice ne bo v soboto zvečer, ampak v nedeljo 19. maja od 8. do pol 10. ure. Druga in tretjega predavanja se lahko udeležijo tudi t. k. obrtniki in obrtniški uslužbenci, ki pri prvem predavanju niso bili. Na otvoritvenem predavanju je po pozdravu obrtno-zadružnega nadzornika g. Založnika predaval g. inž. Knez dve uri in razkazal moderno varilno aparaturo ter pravilno ravnanje pri avtogenem varenju z ozirom na najnovije zakonite predpise.

= RUSKI VEČER =

KONCERT RUSKE GLASBE S PLESON

v kazinski dvorani

v soboto 18. maja

Začetek točno ob 20.30. uri

Vstop imajo vabljeni

Kdor pomotoma ni dobil vabila, naj sporoči svoj naslov v podr. Učiteljske knjižarne v Gosposki ul.

Iz »Nanos«. Ženski krožek društva »Nanos« priredi 18. t. m. ob 20. uri v mali dvorani Narodnega doma (ne kakor je bilo pomotoma javljeno v društvenih prostorih) večer, posvečen primorski materi. Na programu so deklamacije, recitacije in pevske točke društva »Jadrano«. Sodeluje tudi mandolinistični odsek društva »Nanos«. O primorski materi nam bo govorila učiteljica pomožne šole ga. Tonč Druškovičeva, naša rojakinja. Med nami bo ta dan ena najplemenitejših žena iz našega Primorja — ga. Maša Grošova. V naši središču bo prebila nekaj uric, da spozna nas in pot našega dela. Naprosene so vse ženske organizacije iz Maribora, da odpošljejo čim častnejše število članic na našo proslavo. Izkažimo ta večer vso pažnjo njej, ki je posebljena delavnost in dobrota, ki že leta in leta lajša gorje, omiljuje bedo in suši solze bližnjemu.

OBČNI ZBOR DRUŠTVA ZASEBNIH IN AVTONOMNIH NAMEŠČENCEV v Mariboru bo v petek 17. maja ob 20. uri v dvorani hotela »Zamorec«, Vabimo vse naše člane in vse one nameščence, ki se zanimajo za stanovski pokret, da se našega občnega zbora polnoštevilno udeležijo. — Odbor.

Občni zbor Pedagoške centrale v Mariboru bo v nedeljo 19. maja ob 10. uri v čitalnici Pedagoške centrale na drž. učit. šoli v Koroščevi ulici. Vsi člani iz Maribora in okolice, kakor tudi poverjeniki posameznih krožkov, oziroma društev, iskreno vabljeni! — Odbor.

Zveza Maistrovih borcev opozarja člane na prijateljski sestanek, ki bo jutri 18. maja ob 20. uri v gostilni Zohar na Tržaški cesti 3 (naprej od vojaške bolnišnice).

Dramski odsek Sokola v Studencih zaključuje letošnjo sezono v soboto 18. maja z Remčevno tragedijo »Magda«. Delo bo naši publiki gotovo ugajalo že zaradi povsem originalne režije. Trojico tvorijo Elica Spanringova, Franjo Žizek in Jože Mlekar. Začetek bo točno ob 20. uri. Igra se zaradi velikih tehničnih priprav ne more ponoviti. Ne zamudite zato »dine prilike videti kaj svojevrstnega na našem odru. Režija je v rokah br. Franja Žizke.

Ruski pevski orkester in novi program v »Veliki kavarni« in baru.

CENJ. IGRALCEM DRŽ. RAZREDNE LOTERIJE sporočamo, da so srečke za III. razred 30. kola prispele. Zamenjava do 2. junija 1935. Uprava »Jutra« in »Večernika«, Maribor, Gosposka ulica 11.

Nočna lekarniška služba. Jutri v soboto bosta imeli nočno lekarniško službo

Narodno gledališče

REPERTOAR.

Petek, 17. maja: Zaprt.

Sobota, 18. maja ob 20. uri: »Trafika«.

Premiera.

Nedelja, 19. maja ob 20. uri: »Trafika«.

Ponedeljek, 20. maja: Zaprt.

V soboto in nedeljo zvečer »Trafika«.

To je veseloigra današnjih dni, ki s svojim sižejem in z učinkovito obdelanim dejanjem dosega povsod siguren uspeh. »Trafiki« se na prvi mah pozna, da jo je napisal pisatelj, ki ima odsko telniko v mezinu in je obenem odličan poznavatelj notranje dramske gradnje. Mariborsko uprizoritev je pripravil glavni režiser J. Kovič, ki je delo tudi poslovenil. Vodeči vlogi — hčer trafikantije in mladega grofa — igra Kraljeva in Nakrst. Veliko vlogo trafikantije, vdove po generalu — v istoimenem zvočnem filmu jo je igrala tudi v Mariboru znana slavna dunajska igralka Hansi Niese — igra Štefica Dragutinovičeva, razen nje sodelujejo v večjih vlogah še Starčeva, Savinova, Kovič J. in Grom. Ta veseloigra ne pride v abonma.

KINO

GRAJSKI KINO

Petek zadnjikrat Adolf Wohlbrück »Zena, ki ve kaj hoče«.

Od sobote

»Zvezda je padla z neba«

krasen vefilm. V glavni vlogi največji pevec sveta Joseph Schmidt.

Pri večernih predstavah nov varijetijski spored.

Kino Union. Od danes dalje film odlične kvalitete »Knez Voroncov« z Brigito Helm.

Königova lekarna »Pri Mariji pomagaj« na Aleksandrovi cesti in Minaškova lekarna »Pri Orlu« na Glavnem trgu.

Radio Ljubljana. Spored za soboto 18. t. m. Ob 12: plošče; 12.45: poročila; 13: čas, obvestila; 13.20: plošče; 14: vreme, spored, borza; 18: radio-orkester; 18.40: čas, poročila, obvestila; 19: zunanje politični pregled; 19.30: nacionalna ura; 20: vesel in pester večer; 21.30: čas, poročila, spored.

Vlom v železniški vagon. Neznani vlomilci so vlomili v vagon tovornega vlaka na postaji v Murski Soboti in odnesli iz njega razno tkanino, vredno okrog 4000 Din. Železniški delavec, ki je imel nočno službo na postaji, je slišal neko ropotanje, vendar mu ni posvetil posebne pozornosti, ker je prav takrat odhajal v Francijo večji transport sezonskih delavcev. Orožniki so uvedli obširno poizvedovanje in so tatovom že na sledu.

Okradena služkinja. Vsa objokana je prišla včeraj na policijo služkinja Terezija Ložinskova in prijavila, da ji je nekdo ukradel iz sobe pri Tereziji Šafaričevi v Splavarski ulici, kjer je služila delj časa za deklo, kovčeg z vso obleko in z vsemi krvavo prsluženimi prilanki v vrednosti 700 Din. Ložinskova je tudi izrazila sum, da ji je kovčeg morda kdo tudi le skril iz maščevanja. Proti storilcem zahteva kazensko postopanje.

Sejem za živino. Na včerajšnji sejem so prignali 605 glav živine, in sicer 17 konjev, 17 bikov, 98 volov, 454 krav in 19 telet. Kupčija na sejmju je bila precej živahna in je bilo prodanih 325 glav. Povprečne cene za kilogram žive teže so bile naslednje: debeli voli 2.75 do 3.75 Din, pol debeli voli 2 do 2.25 Din, voli za rejo 2.25 do 2.75 Din, biki za klanje 2.25 do 3 Din, klavne krave debele 2.50 do 3.25 Din, plemenske krave 2 do 2.25 Din, krave za klobasarie 1.25 do 1.50 Din, molznice in breje krave 2.25 do 2.80 Din, mlada živina 2.50 do 3.50 Din, teleta 3.50 do 4 Din. Cene mesa: volovsko meso I. vrste 8 do 10 Din, II. vrste 6 do 8 Din, meso bikov, krav in telic 4 do 6 Din, teletina I. vrste 8 do 10 Din, II. vrste 5 do 6 Din, sveža svinjina 8 do 14 Din.

Vremensko poročilo mariborske meteorološke postaje. Davi ob 7. uri je kazal toplomer 8.2 stopinj C nad ničlo; minimalna temperatura je znašala 6.8 stopinj C nad ničlo; barometer je kazal pri 13 stopinjah 731, reduciran na ničlo pa 729.9; relativna vlaga 85; od včeraj na danes je padlo 40 mm dežja; vreme je oblačno in deževno; vremenska napoved ne napoveduje nobene bistvene spremembe.

Zborovanje naših Cirilmetodarjev

LEPO USPILI OBČNI ZBOR MOŠKE IN ŽENSKÉ PODRUŽNICE CMD V MARIBORU. — PRIPRAVE ZA ZLATI JUBILEJ CMD.

V mali dvorani Narodnega doma so sinoči zborovali naši Cirilmetodarji. Redni letni občni zbor sta imeli obe podružnici, moška in ženska, in se je zborovanja udeležilo lepo število podpornikov in članov naše najstarejše šolske družbe, navzoči pa so bili med drugimi tudi okrajni glavar g. dr. Senekovič, magistratni ravnatelj g. Rodošek v zastopstvu župana g. dr. Lipolda, zastopnica mariborskega slovenskega ženstva g. Ivanka Lipoldova, predsednik Zveze Maistrovih borcev g. dr. Dolar, narodni poslanec g. dr. Ivan Jančič, zastopnik ZKD g. Pirc, nadalje mestni šolski nadzornik g. Alt, šolski upravitelj g. Franjo Cvetko, zastopnik učiteljskega društva g. Vomer, zastopnik naših planincev g. dr. Tominšek in zastopnik Sokolstva in obrtnikov g. Bureš. Po pozdravu se je predsednik moške podružnice CMD g. dr. Lašič, ki je vodil zborovanje, spomnil tragičnega dogodka, ki je lani v oktobru zadel naš narod in ki so navzoči zborovalci počastili spomin blagopokojnega kralja Aleksandra I. Zedinitelja s trikratnim »Slava!«

V svojem nadaljnjem poročilu je predsednik g. dr. Lašič v daljših stvarnih izvajanjih orisal plemenita prizadevanja in delo obeh mariborskih podružnic v pretekli poslovni dobi. Iz tajniškega poročila, ki je nato sledilo in ga je podal g. Anton Golež, posnemamo, da se je število članstva in podpornikov obeh mariborskih podružnic v preteklem poslovnem letu hvalevredno povečalo in se je živelo tudi zanimanje za našo najstarejšo in prekoristno šolsko družbo, ki bo letos zelo slovesno praznovala svoj zlati jubilej, svojo petdesetletnico obstoja. Mariborski podružnici CMD sta gmotno in moralno pomagali zlasti napredku šolstva na naši severni meji in vsepovsod, kjer je bila nujna pomoč potrebna. Oboje poročil, kakor tudi blaginjkovo, ki ga je podal g. Haler, so navzoči zborovalci sprejeli z velikim odobravanjem.

Razni govorniki so kritično naglašali, da pogreša cirilmetodarsko delo naše mladine, ki se temu delu odteguje in nima za Ciril-Metodovo družbo zaželenega in pravega smisla. Sproženih je bilo več misli, ki bodo tudi mlajši svet pritegnile h koristnemu in plodonosnemu delu za prosvetljenje našega naroda. Zanimiva so bila tudi izvajanja narodnega poslanca g. dr. Ivana Jančiča o kupovanju naše zemlje ob meji po tujcih. Navedel je več konkretnih primerov, na kako zvit način se polasčajo sosedje naših ponosnih posestev in poudaril nujno potrebo po odredbi, ki bi preprečevala nakup naših posestev po tujcih v širšem obmejnem pasu. Končno je še predsednik g. dr. Lašič sporočil zborovalcem, da bosta v le-

tošnjem jubilejnem letu tudi obe mariborski podružnici kar najslovesneje slavili zlati jubilej CMD in bo prve dni v septembru v vseh prostorih mariborskega Narodnega doma velika in svečana jubilejna proslava, na katero že danes opozarja vso nacionalno javnost in jo vabi k čim večji udeležbi.

Pri volitvah je bil ponovno izvoljen za predsednika moške podružnice odvetnik g. dr. Ferdo Lašič, v odbor pa upokojeni

Potrebe bodočega Maribora

MARIBOR BO POTREBOVAL V BLIŽNJI IN DALJNJI BODOČNOSTI CELO VRSTO NOVIH JAVNIH STAVB.

Z bodočim razvojem našega obmejnega Maribora bo nastala nujna potreba po javnih modernih zgradbah. Že danes je nujno pereče vprašanje šolskih prostorov, vprašanje mestnega gledališča, vprašanje prostorov za policijo, za magistrat in druge javne urade. V našem Mariboru imajo svoje sedeže razne politične, sodne in cerkvene oblasti. Z razvojem pa se bodo potrebe še pomnožile.

Dosedanji mariborski magistrat ne more služiti več ne po razdelitvi prostorov ne po velikosti svojemu namenu. Premajhna je javna bolnišnica, ki nujno kliče po povečanju. Zastarelo in potrebam bodočega mesta neustrezajoče je mestno gledališče. Koncertna unionska dvorana leži sicer na ugodnem mestu, vendar pa je nujno potrebna temeljite preureditve. Umetniške razstave se danes razmestijo po velikih in manjših mariborskih lokalih, ki niso za take namene niti najmanj primerni. Skrajno neprimerne prostore ima naš muzej. Tudi študijska knjižnica bo morala v prihodnjem deceniju misliti na novo streho. Šolske zgradbe, kolikor jih imamo, so lepe, toda za današnje čase mnogo pretesne. Tudi je šolsko vprašanje najbolj in najaktualnejši sodobni problem.

Naš obmejni Maribor se danes ponasa s tremi otroškimi vrtci, 4 deškimi osnovnimi šolami, 4 dekliškimi osnovnimi šolami, s pomožno šolo, z dvema dekliškima meščanskima šolama, z deško meščansko šolo, z državnim učiteljskim, državno klasično gimnazijo, državno realno gimnazijo, državno trgovsko akademijo, z banovinsko vinarsko in sadjarsko šolo, z državno nižjo gozdarsko šolo, gospodinjstvo šolo »Vesno«, obrtno nadaljevalno šolo, trgovsko nadaljevalno šolo in gostilničarsko nadaljevalno šolo.

Naš Maribor ima dve javni kopališči. Malo mestno kopališče in prav tako tesno kopališče OUZD. Nobeno omenjenih

okrajni šolski nadzornik Ivan Tomažič, meščanskošolski učitelj Mihajlo Dojčinovič, šolski upravitelj Tone Hren, strokovni učitelj Ivan Robnik, učitelj Fran Golež, tiskarnar Hinko Sax, trgovec Franjo Majer, trgovec Anton Paš, višji železniški nadzornik Fran Rožman, šolski upravitelj Franc Cvetko, učitelj Franc Bratoš, poštni nadkontrolor Peter Maroh in lekarnar Ciril Maver. Za predsednico ženske podružnice je bila ponovno izvoljena ga. Burnikova, v odbor pa Kokolova, Kosijeva, Cerinškova, Cerjakova, Lobenweinova, Nemaničeva, Švarčeva, Vomerjeva in Punčuhova.

kopališč pa nima bazena za plavanje. Načrt, da bo Pokojninski zavod za privatne nameštence zgradil na prostoru med Kopališko, Marijino in Frančiškansko ulico veliko stanovanjsko hišo in da bo v suterenu urejeno veliko moderno javno kopališče s potrebnim bazenom, je zaradi pomanjkanja denarja splaval po vodi. Preureditve potreben bo v doglednem času tudi naš glavni kolodvor. Odkar so zgradili novo moderno palačo za carinsko pošto, je sedarje poslopje kolodvora popolnoma zgubilo svoje lice. Železniška uprava bo morala dvigniti poslopje vsaj še za eno nadstropje in bo morala zaradi razvijajočega se prometa napraviti tako zvane otočne perone, s katerimi bo rešila tudi vprašanje prostora pred kolodvorom.

Novi veliki Maribor bo nujno potreboval v svoji dogledni bodočnosti moderne mestni magistrat, nove objekte na razširjenem kompleksu javne bolnišnice ali celo povsem novo moderno bolnišnico na primernejšem kraju, nov zdravstveni dom, novo otroško bolnišnico, dvoje gledališč, ločeno za dramske in glasbene predstave, umetniški paviljon, združen z domom umetnikov in po možnosti s koncertno dvorano, mestni muzej, moderne prostore za študijsko knjižnico, javno kopališče z bazenom, novo bogoslovnico, moderno urejeno tržnico, morabit celotno dve, razstavni dom v zvezi z razstavnim prostorom, protituberkulozni dispanzer, nove moderne prostore za policijo in skrajno potrebne policijske zapore, moderno mestno ubožnico, primerno hiralnico, moderno gluhošnemnico, norišnico, zavod za slepce, nov moderen gasilni dom z reševalno postajo, velik Sokolski dom, moderno javno prenočišče in potreben moderen sportni stadion.

Pereče šolsko vprašanje pa bo rešil novi bodoči Maribor z zgraditvijo šestih novih šolskih vrtcev, 12 novih ljudskih šol, 6 meščanskih šol, z modernim po-

slopjem za žensko realno gimnazijo, z novim modernim poslopjem za državno trgovsko akademijo, z zgradbo obrtne šole, nadalje bo nujno potreboval 8 otroških zavetišč, moderen internat s šolo za manj nadarjene otroke, obrtno nadaljevalno šolo z vajeniškim domom, moderno hotelsko šolo, glasbeno šolo in vrtnarsko šolo.

Banovinska vinarska in sadjarska šola

Na banovinski vinarski in sadjarski šoli v Mariboru se prične novo šolsko leto dne 16. septembra t. l. Šola je dvoletna ter ima internat za 60 gojencev in 58 ha veliko posestvo z vsemi kmetijskimi panogami in potrebnimi gospodarskimi objekti. Za sprejem je potrebna starost najmanj 16 let ter z dobrim uspehom dovršena osnovna šola. Kmečki sinovi, ki ostanejo po končani kmetijski šoli doma, imajo pri sprejemu prednost. Sprejme se tudi nekaj eksternistov, ki stanujejo izven zavoda. Mesečna vzdrževalnina se določi po premoženjskih razmerah prosilcev ter znaša od 25 do največ 300 Din. Prošnje za sprejem (kolek 5 Din) je poslati ravnateljstvu najkasneje do 15. julija t. l. ter priložiti: krstni list, domovnico, odpustnico, odnosno zadnje šolsko spričevalo, spričevalo o nravnosti pri onih prosilcih, ki ne vstopijo v zavod neposredno iz kake druge šole in obvezno izjavo staršev, odnosno varuha, da bodo krili stroške šolanja. Pridni sinovi manj premožnih posestnikov, ki reflektirajo na znižanje mesečne vzdrževalnine in žele banovinsko stipendijo ali stipendijo sreskega kmetijskega odbora, morajo priložiti tudi premoženjski izkaz z uradno navedbo višine zemljiškega davka ter gospodarskega stanja staršev, odnosno varuha. Tak prosilec naj zaprosijo istočasno za odgovarjajočo stipendijo pri svojem sreskem kmetijskem odboru. Podrobnejša pojasnila daje na željo ravnateljstvo.

Sport

Službene objave OOLNP, Maribor. V nedeljo 19. t. m. bodo naslednje tekme: V Mariboru ob 8. uri na igrišču SK Svobode prijateljska tekma SK Svoboda rezerva : ISSK Maribor rezerva; ob 10. uri prvenstvena tekma SK Svoboda : SK Rapid. Službujoči odbornik g. Lorber. Na igrišču ISSK Maribor ob 15. uri prijateljska tekma SK Celje juniorji : ISSK Maribor juniorji; ob 17. uri prvenstvena tekma SK Celje I : ISSK Maribor I. Službujoči odbornik g. Perin. V Murski Soboti ob 16. uri prvenstvena tekma SK Panonija : SK Gradjanski. Službujoči odbornik g. Ilvar.

Angleži zopet poraženi. Na Dunaju se je včeraj odigrala nogometna tekma med angleškim moštvom Manchester City in dunajsko Austrijo, ki se je končala z zmago Austrije v razmerju 4 : 3 (1 : 0).

Kulturne vesti

Pariško umetniško življenje

Montmartre in Montparnasse. K predavanju g. Wormsa v Ljudski univerzi.

Ponedeljek zvečer v tukajšnji Ljudski univerzi je bil posvečen pariškemu umetniškemu življenju. V ta namen je Ljudska univerza skupno z agiliim tukajšnjim Francoskim krožkom povabila ravnatelja pariške umetniške galerije g. Wormsa, ki ga je pred pričetkom predavanja predsednik Ljudske univerze inž. Kukovec prisrčno pozdravil najprej v slovenščini, potem pa v francoščini. Iz izvajanih odličnih predavatelja, ki so ga ponazorjevale prav lepe skiptične slike, povzemamo v kratkem:

Pariz je bil od nekdaj središče krepkega umetniškega življenja in privlačni center umetnikov vsega sveta. Na slavni Montmartru imajo umetniki svojo posebno »republiko«, kjer živijo in trpijo, ustvarjajo in umirajo. Na Montparnassu se zbirajo po kavarnah, ločeni po narodnostih in umetniških težnjah in stremeljih. V kavarni Rotunde se shajajo in Crème, Vavin in drugod, ter snujejo svoje umetniške programe in osnutke. Ta svet montmartrski krasno oekvijo Sa-svet montparnaški s svojimi kavarnami in bari ter kabaret je postal neodoljivo privlačen za boheemske duše in umetniške tvorce. Tukaj so živeli

najznamenitejši oblikovatelji in predstavniki umetnostnega aktivizma od pokrajinskega slikarja Maurica Urilla in ekspresionista Pabla Picassa do Foujite in Maxa Jacofa. In v tem čarobnem montmartrskem in montparnaškem svetu se tudi danes krešejo misli in stvarjajo nova dela od neoklasicizma in kubizma do futurizma in surrealizma. Neugnan je ta gon po snovanju in svojevrstnem življenju, neutušeno to hrepenenje in neumrljivo to življenje. Montmartre in Montparnasse bosta večno živela v zgodovini umetniškega ustvarjanja.

Navzoči številni prijatelji francoskega jezika in umetnosti so odličnega predavatelja nagradili s toplim priznanjem.

Apel na gledališko občinstvo

Prodaja vstopnic za gostovanje ljubljanske drame se zaključuje v ponedeljek 20. t. m. Zato nemudoma rezervirajte mesta! Od oživetvorenja letošnjega gostovanja zavise nadaljnje vsakoletne izmenične predstave v Ljubljani in v Mariboru. Če v ponedeljek 20. t. m. ne bo dovolj mest rezerviranih, bo moralo toliko pričakovano in snovano križno gostovanje edinih dveh slovenskih poklicnih gledališč žal pasti v vodo in sploh ni več verjetno, da pride še kdaj do njega. — Ljubljanska drama vprižori 23. maja v odlični režiji dr. Br. Gavelle prvo slovensko komedijo »Matiček se ženi«, 24. ma-

ja pa Štefana Zweiga dramo »Siromakovo jagnje« v režiji Bratka Krefta. Mariborskemu občinstvu se bodo predstavile najboljše moči ljubljanskega gledališča (Šaričeva, M. Danilova, Nablocka, Levar, Kralj, Skrbinek M., Cesar, Sančin itd.), razen tega pa sta »Matiček se ženi« in »Siromakovo jagnje« letošnji najboljši ljubljanski predstavi. Apeliramo na mariborsko občinstvo, da s polnoštevilnim obiskom, ki se pa mora pokazati že ta ponedeljek, pokaže svoje razumevanje za kulturno poslanstvo naših gledališč in s tem omogoči njuno najtesnejše sodelovanje tudi v bodoče!

Naši koraki. Literarni krožek PJS na mariborski realni gimnaziji je izdal te dni drugo številko svojega litografirane glasila, ki obsega sedem pol pisarniškega formata in izpričuje izredno podjetnost in pogumnost naše najmlajše generacije. Uredništvo sicer toži uvodoma, da se delovanje krožka ne razvija tako, kakor bi bilo želeli, toda zbrano gradivo je vendarle lepo spričevalo pridnosti. Pesmi so prispevali Mladovana »Glosa o pevcu«, Katja Ivanovna »Jutro«, »Tujka«, »V pomladnih večerih« in »Rdeče rože« ter Sobočan »Priatelj« in »Bolesti«. (Seveda sami psevdonimi.) V vseh teh pesmih naših najmlajših se močno čutijo vsestranski vplivi šolskega pesništva, najbolj izrazit je pa vpliv Prešerna (Mla-

dovana in Sobočan) ter Župančiča (Katja Ivanovna). Najboljše so pesmi poslednje. Naj navedem najboljše, »V pomladnih večerih«:

Vse tiste večere pomladne,
ko sape vse mehke in hladne
ti božajo lica in lase
in soba opojnih vonjav
iz kelihov vpija je vase
in ko so še zvezde bolj zlate
sem mislila nate, le nate
in štela sem tuje korake;
le tvojih, le tvojih ni bilo.
zaman jih je srce prosilo.

S prozo so zastopani Sobočan »Ti si grd«, Nada »Primorka«, Zoran »Pravljica«, Srečko »Tam na veliki cesti« in Vinodolski »Skozi Bosno in Črno goro na Jadran«. V teh sestavkih se zrcali večinoma razpoloženje mladih ljudi tistih let, ki pomenijo težak prehod iz otroške v dobo dozoretja, razpoloženja, ki so tako važna za tiste, ki jih in ko jih preživljajo, ki pa se pozneje največje spomnimo nanje z nasmeškom. Kako pa naj bi ti mladi ljudje tudi pisali drugače? Saj je v tem celo toliko iskrenosti, in iskrenost je vedno lepa. Kaj bo iz vseh teh sodelavcev »Naših korakov«? Morda kateri ostane, morda nobeden. Življenje ima v raznih dobah razne muhe. Kjer pa je resnično notranje poslanstvo, je tudi neizprosni ukaz, ki se mu človek mora pokoriti. Zato: Pogumno dalje! —r.

Alphonse Daudet

GREH ZENE

ROMAN

80

Pripovedoval sem vam že, kako pa-
zijo na to drago malo in kako blazno
se boji Indijanca, da je prav zaradi tega
strahu ostalo doslej vse med nama le pri
nedolžnem ljubimkanju. In glejte, gotovo
raste prav zaradi tega moje ljubezensko
poželenje do strasti in me zato ni no-
bena ženska iz družbe, visoka gospa ali
meščanka nikoli tako razburkala, kakor
ta mala, dražestna, sladka črnka.

Če je lepa? Vse prej ko to. Usta ima
velika, nos majhen. Montmartre, a ele-
gance je v njej kolikor v iz lepenke iz-
rezani lutki. Ko je stopila gospa F...
v draguljarjevo trgovino, kjer sva z mo-
jo malo izbirala neko zlato verižico, mi
je izrazila ves svoj prezir v pogledu, ki
je pomenil: »Tako daleč ste torej pa-
dli? ... Nu, klanjam se!« K sreči sem
imel tudi sam v odgovor en sam pomeni-
ben pogled, a ni zadostoval za popolno
izražanje.

Ker, tako je, glejte, moj dragi Wilkie,
dasi sem še zelo mlad, sem vendar že
skoro čisto izvežban v eksperimentira-
nju žensk, gotovo pa francoskih žensk.
Pred vsem, kje je ta Francozinja? Kak-
šen je njen tip? Je to tista fantastinja
in svobodnjakinja, o kateri nam pripove-
dujejo mali romani osemnajstega stolet-

ja? Se je sploh kdaj upirala in kričala,
kakor romantične Malvine mlade Fran-
cije? Jo mar najdemo v tistih zamišlje-
rih stvorih parnasovskih pesnikov ali
morda v instinktivnih ženskah naturaliz-
ma, ali pa nazadnje v mističnih in ner-
voznih bitjih dekadence? Morda je vse
to tudi res bila, ali si je vsaj domišljala,
da je, ker je bila ženska prav za prav
model romanopisca, drag in tenkočuten
model, na katerem so se preizkusile vse,
tudi najekscitirnejše mode; toda v svo-
jem bistvu, mislim, je strast le hlinila;
bila je svobodnjakinja brez prepričanja
in bila je priprosto in vedno samo mati,
mama. In glejte, to, mater, sem našel
najčestje, odkar — in temu je že tri leta
— letim po ženskih naročjih. Dejali bo-
ste, da se tako zdi le moji mladosti. Nu,
tu obiskujem vendar med vsemi mladimi
ženami in dekletki samo naše sosedinje
Merogisove, pri katerih je vse grimasa,
pretvarjanje in moda, vse razen nežnega
instinkta materinstva, instinkta, ki išče
in želi ščititi in hraniti. Sautecoeurjeva,
ta je nekaj docela drugega; to malo bitje,
v katerem vse trepeče in drhti, je neka
mešanica norosti in hrepenenja; ni za-
res niti aristokratka lepota grofice niti
tip črne židinke Rebeke Dolingerjeve.

sem pa prepričan in čutim, da me vleče
k njej nekaj, čemur enakega doslej ne
poznam. Kaj je to, vam povem jutri, moj
prijatelj, in v tem vprašanju ostane moj
dnevnik odprt, ako sem se morda zmo-
stil v svoji diagnozi.

Čemu jutri? Zato, ker sem si s svojo
lokavostjo znal zagotoviti noč, ki bo čis-
to najina, in to v pravi postelji, ne pod
negotovo streho solnčnika. Pregovoril
sem namreč glavnega logarja, naj organi-
zira velik splošni pogon proti divjim lov-
cem, katerih predrznost postaja vedno ne-
znosnejša. Ker bo tudi Indijanec pokli-
can z vsemi ostalimi logarji velikega in
malega Senarta k lovskemu gradiču, se
gotovo pred šesto jutraj ne vrne v Ere-
mitageo. Morete si misliti, da bova to
izkoristila ...

Prilagam vam skico, ki jo je s svinč-
nikom pričel za mojo pošteno glavo vi-
tez Borski, oni goljuf pri petdesetem dra-
gonskem polku. Kakor morete sami ugo-
toviti, sem že precej podoben. Samo po
tistem zakonu subjektivnosti, o katerem
sva nekoč govorila in po katerem šiva
moj debeli krojač kljub vsem mojim opo-
minom svojim naročnikom preširoke suk-
nje, torej po tem zakonu subjektivnosti,
je dal tudi Borski mojim očem frene-
tični žar svojih in s tem popolnoma spre-
menil izraz mojega obraza. Po tistem
sem videl tega nesrečnega mladeniča na
dvorišču glavnega stana; bilo je tistega
jutra, ko je moral po obsodbi defilirati

Nu, zdelo se je, da ga prav nič ne prev-
zame ta žalostna teatralična ceremonija
degradacije pod deževnim nebom v ti-
stem štrikotu črnih zidov, pred mokrimi
ljudmi in konji. Ko je stopal mimo mene
s preko ramen vrženo tuniko in z dvig-
njeno glavo, sem bil presenečen nad
daljnjim in tujim izrazom njegovih oči,
iz katerih se je videlo, da so mu misli
tam daleč, daleč. Občutilo se je v resni-
ci, da je tisoče kilometrov daleč od vseh
teh ječ in se zanosro smeje tisti, ki ga
je napravila zločinca. In ta zanosni žar
pogleda je dal tudi mojemu pogledu, se-
veda napačno.

O, v očeh naše generacije ni zanosa,
ni žara, kaj ne, Vallongue. Mi sedaj ne
gorimo ne za ljubezen in ne za domovi-
no. Kdo je temu kriv? Vi, moj filozof,
mislec, raziskovalec, in žerec starih knji-
žur mislite, da ste v tisti megli nemške
metafizike utopili svojo toploto in svoje
žarke; vi obtožujete knjige, da so vas
premodrile in posušile. Potem pa bi bili
moral vsaj mi drugi, mi paglavci, ki ni-
smo ničesar brali, ohraniti ognjišče po-
štene vere, pa je tudi pri nas čisto na-
sprotno. Najbrže ni treba niti odpreti ti-
stih knjižur, ki so vas izmозgale, da se
izve, kaj je v njih; obupne misli, ki so
v njih kakor v balicu, so se vtelesile in
razširile same, pa jih vdihavamo z zra-
kom in življenjem, vpijamo skozi vse
svoje luknjice.

(Se bo nadaljevalo)

Marconi odkril žarke smrti

SENZACIONALNI POIZKUSI NOVEGA IZUMA, KI BO DOBRO SLUŽIL BO-
DOČIM VOJNAM.

Neki ugledni angleški list je objavil te
zanimivo poročilo o poizkusih, ki jih
je izvršil senator Marconi na trdnjavi
Bocea in je tem poizkusom prisostvoval
italijanski ministrski predsednik Mussoli-
ni v spremstvu državnega podtajnika in
večjega števila vojaških inženjerjev. Po-
izkuse so čuvali v največji tajnosti in so
bili o njih obveščeni le predstavniki vo-
jaških oblastev in njihov najvišji povelj-
nik Mussolini. Ko je Marconi poizkušal
svoj nov izum na trdnjavi, so se v tem
času ustavili vsi avtomobili, vsi avtobusi
in vsa motorna vozila na cesti med Ri-
mom in Ostio. Presenečeni so bili soferji,
ki se pol ure niso mogli ganiti s svojih
mest in tudi niso mogli ugotoviti defekta.

Nastala je med njimi prava panika in so
se vesti o tem dogodku naglo raznesle
po rimski prestolnici ter povzročale naj-
obširnejše komentarje. Ko pa je rimska
javnost izvedela, da so se senatorju Mar-
coniju tako kolosalno posrečili poizkusi z
njegovim novim izumom in da so njegovi
»žarki smrti« na ogromno daljavo usodno
delovali, se je pričela zbirati v gruče in
vzklikati izumitelju in duceju. Listi so
poročali, da se je Marconiju posrečilo iz-
najti stroj, ki bo izžareval »žarke smrti«,
s pomočjo katerih bo mogoče na gotove
daljave ustaviti funkcioniranje vsakega
motorja. Podobne vesti smo pa lani slišali
že iz Nemčije.

Zanimiva repriza svetovne
vojne

Pariz je doživel te dni majhno reprizo
onih težkih dni iz svetovne vojne, ko so
priletela nemška sovražna letala nad me-
sto in ga bombardirala. Opolnoči so v
odrejenih presledkih tulile sirene in dale
znamenje, da morajo prebivalci priviti
električne luči v svojih stanovanjih, da
mora ugasniti javna razsvetljava. Nad
Pariz je legla egiptovska noč. Tulenje si-
ren je pretresalo mozeg rahločutnim Pa-
rižanom. Nočni tramvaji, podzemne že-
leznice, avtobusi in avtomobili so se mo-
rali požuriti v svoje garaže. Prazne so
bile mestne ulice, po katerih so drdrali
vojaški vozovi, vojaški avtomobili na pe-
riferijo mesta. V akcijo so stopili tudi ga-
silci in na ulicah so se pojavile vojaške
patrulje. Ob navedenem času se je po-
javila nad Parizom namišljena sovražna
eskadrila letal, ki je pričela bombardirati
mesto. Oddelki za obrambo proti napa-
dom iz zraka so stopili z vsemi svojimi
sredstvi v akcijo in bili kos svoji težavni
nalogi. Prepričali so Parizane, da se jim
ni treba bati bodoče vojne in bodočih
napadov iz zraka, in vendar je med lah-
kovernimi Parizani mnogo takih, ki v to
ne verujejo.

Američani pijejo vino.

Po najnovejših podatkih je potrošnja
vina v Zedinjenih državah Severne Ame-
rike v letošnjem prvem tromesečju za 20
odst. večja od lanske perijode. V Kalifor-
niji so spili 17 milijonov litrov vina. Ze-
lo radi pa pijejo vino tudi v New Yorku
in v New Jerseyu. Sušo, ki je toliko let
mučila Ameriko, sedaj Američani pridno
zamakajo.

Statistika nemške emigracije.

Hitlerjevo glasilno poroča, da se je iz-
selilo iz Nemčije odkar je na vladi naro-
dni socializem, nad 100 tisoč Židov. Šte-
vilo Nemcev arijskega porekla, ki so za-
pustili Nemčijo iz političnih razlogov, pa
cenijo nad 20 tisoč. Tudi poroča list, da
se je v tem času povrnilo v Nemčijo zo-
pet okrog 10 tisoč Židov.

Moderni Berlin.

Berlinska mestna občinska uprava je
prepovedala graditi barake in druge za-
silne zgradbe, da bi te ne kvarile mest-
nega lica. Tudi bo mestna občina ber-
linska podrla vsa zasilna stanovanja in
zgradila nove moderne stanovanjske hi-
še, kjer bodo dobili največji siromaki
udobna in cenena stanovanja.

Tragedija dveh redovnic.

Angleški listi poročajo, da sta v samo-
stanu sv. Karla na Saksonskem umrli
pred dnevi od žalosti dve redovnici, ker
so nemške oblasti aretirale njihovo pred-
nico, ker je tihotapila denar na Češkoslo-
vaško. Aretacija je vzbudila med nem-
škimi katoliki veliko razburjenje, žalostna
smrt obeh redovnic pa veliko sočustvo-
vanje.

Občina na dražbi.

Te dni bo na javni dražbi pred baden-
skim okrajnim sodiščem prodano vse ne-
premičninsko imetje občine Veslau, ki
so jo dolga leta vodili socialni demokrati
in se je izredno zadolžila. Na javni draž-
bi bo prodano znano terminalno kopališče,
občinska bolnišnica, šola, elektrar-
na in celo kopališče, mimo tega bodo pa
prodali tudi gozdove in vinograde, ki so
last občine. Za dražbo je ogromno zani-
manje in se kupci že javljajo.

Sprememba.

Zakonski mož: Vse na svetu se spre-
meni. Ko sva se vzela, me je žena kli-
cala za Jožka, potlej mi je pravila Jože,
pred leti me je še klicala za Pepčka,
sedaj pa me ima samo še za tepčka.

Oče in sin.

Oče: »Kolikokrat sem ti že rekel, da
ne smeš več obleči mojih oblek. Danes
si zopet vzel moj pomladanski plašč.«
Sin: »Grem v bar in sem ga vzel za-
to, da se ne zamaže tvoj smoking.«

Ptui

Poroka. Na Hajdini pri Ptuj sta se po-
ročila preteklo nedeljo Stanko Župančič,
sin posestnika in trgovca iz Hajdine in
Angela Tomaničeva, hči posestnika iz
Dražencev. Obilo sreče!

Priobčenje obvezniškega razporeda.
Mestno poglavarstvo razglašja, da bo v
nedeljo, dne 19. t. m. s pričetkom ob 8.
uri na mestnem sejišču priobčevanje
obvezniškega razporeda vojaškim obvez-
nikom za letošnje leto. — Za obveznike,
ki bi se ta dan iz teletnega razloga pri-
občevanja ne bi mogli udeležiti, bo pri-
občevanje naslednjo nedeljo, t. j. 26. t.
m. ob 8. uri na mestnem sejišču v Ptui-
ju. — Istočasno bo razpored živine in

prevoznih sredstev ter avtomobilov.
Lastniki živine, vozov in avtomobilov
morajo prinesiti vojaške »izprave« ter mo-
rebitne zabeležbe glede dosedanjega ob-
vezniškega razporeda.

Pomladek Jadranske straže na ptujski
gimnaziji priredi v nedeljo, dne 19. maja
1. cvetlični dan. Našim delavnim po-
mladkarjem naklonjeno občinstvo in član-
stvo se naproša, da ne odkloni prodajal-
cev cvetja, ker bo Pomladek čisti dobri-
ček uporabil za potovanje na morje v
počitnicah.

Nezgode in nesreče. Pri streljanju v
možnariji se je hudo ponesrečil 30letni
Janez Krajnc, drinar iz Ragoznice. Pri
zažiganju je možnar eksplodiral in Krajnc
tako nevarno ranil, da so ga morali
nemudoma spraviti v ptujsko bolnišnico.
— V Juršincih pa je čistil 51letni Vinko
Majcen svoj samokres, kljub temu, da je
bil nabit. Strelno orožje pa se je sproži-
lo in je naboj zadel Majcena naravnost
v prsi. Smrtno nevarno ranjenega so
spravili v ptujsko bolnišnico.

Kino. V soboto, dne 18. t. m. ob 20.
uri in v nedeljo, dne 19. t. m. ob 18.30
in 20.30 uri se predvaja film »Pesem o
sreči«. V glavni vlogi slavni pevec Groh.
Film »Smejali se hoste«, ki je bil na
dnevnom redu, odpade.

Razno

ČEVABČICI.
ražnjiči, bržole in morske ri-
be se pečejo na žari (gradele) vsaki dan in ob vsaki uri
sveže v restavraciji »Novi
svet« (prej Halbwild). 2011

POZOR DAME IN

GOSPODJE!
Trajne kodre z garancijo, spe-
cijalna vodna ondulacija, kom-
fort v salonu, brez čakanja,
pomnoženo osebje. V poned-
lejek in torek pedikura pod
vodstvom znanega pedikerja
g. Nagyja. Salon Knez, Sod-
na ul. 9 (Palača OUZO). 2178

MORSKE RIBE

primorske specialitete v »Grajski
kleti«. Brodeto s polento,
polenovka, jastog z majonezo,
Rizoto iz lignjev (Calamari),
branci, oradi barboni itd. —
Koncert »Sevdalink«. 2185

Sobo odda

LEPO OPREMLJENO SOBO
s posebnim vzhodom oddam.
Istotam na prodaj avto žen-
sko kolo znamke »Peugeot«.
Ruška cesta 7-I, Kranjc. 2169

**Kupujte svoje po-
trebščine pri naših
inserentih!**

Vabilo

na štirinaisti redni občni zbor
Jugoslovanske hranilnice in posojilnice r. z. o. z. v Mariboru,
Kralja Petra trg, ki se bo vršil v ponedeljek, dne 31. maja 1935
ob 19. uri v hotelu »Orel«.

Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika XIII. rednega občnega
zbora. 2. Poročilo načelnika. 3. Poročilo nadzorstva. 4. Čitanje
revizijskega poročila. 5. Potrditev računskega zaključka za leto
1934. 6. Sprememba pravil. 7. Nadomestne volitve. 8. Slučajnosti.
Ako bi občni zbor v napovedani uri ne bil sklepčen se bo
vršil v smislu § 34 zadržnih pravil eno uro pozneje drug občni
zbor na istem mestu in z istim dnevnim redom, ki bo sklepčen
ob vsakem številu zadržnikov.

Maribor, dne 16. maja 1935.

Predsednik: Dr. Jurečko Ivan, l. r.

Oglašujte v »Večerniku«

OBVESTILO.

Čenjenemu občinstvu naznanjava, da sva otvorila v lastni hiši Zg. Radvanje
št. 68 poleg trgovine **ново gostilno**. Založena sva z izbranimi vini in
bova nudila tudi iz kuhinje le prvovrstno. V soboto večer koncert s
pojedino kurenine, v nedeljo popoldne otvoritveni koncert — ocvrte in
pečene piške in druge specialitete ter pivo iz sodčka iz pivovarne Tschel-
ligi. — Za cenjeni obisk se vsem prijateljem in znancem priporočata z
odličnim spoštovanjem
Marija in Josip Krempel